

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра правознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ проф. Г. В. Лаврик

« ____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни: «Юридична техніка»

освітня програма: «Публічне адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

ступінь вищої освіти: магістр

Робоча програма навчальної дисципліни «Юридична техніка» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства
Протокол від 30 червня 2020 р., № 11.

Укладач: Терела Г. В. , доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к. і. н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Публічне адміністрування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування ступеня магістр

_____ О.В. Солдатенко
« _____ » _____ 2020 року

ЗМІСТ

Розділ 1.	Опис навчальної дисципліни	4
Розділ 2.	Перелік компетентностей та програмні результати навчання	5
Розділ 3.	Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4.	Тематичний план вивчення навчальної дисципліни	14
Розділ 5.	Оцінювання результатів навчання	41
Розділ 6.	Інформаційні джерела	42
Розділ 7.	Програмне забезпечення навчальної дисципліни	44

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Юридична техніка»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> «Адміністративна процедура», «Стратегічне планування в публічному адмініструванні» <i>Постреквізити:</i> «Теорія та практика Європейського суду з прав людини»	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни: вибіркова		
Курс/семестр вивчення	1	
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	3	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр – ; 2 семестр – 90		
– лекції: 1 семестр – ; 2 семестр – 18		
– практичні заняття: 1 семестр – ; 2 семестр – 30		
– самостійна робота: 1 семестр – ; 2 семестр – 42		
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – ; 2 семестр – ПМК (залік)		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: 1 семестр – ; 2 семестр – 90		
– лекції: 1 семестр – ; 2 семестр – 4		
– практичні заняття: 1 семестр – ; 2 семестр – 6		
– самостійна робота: 1 семестр – ; 2 семестр – 80		
– вид підсумкового контролю: 1 семестр – ; 2 семестр – ПМК (залік)		

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Юридична техніка» полягає у засвоєнні студентами теоретико-прикладних знань про предмет, зміст, структуру, види та тенденції розвитку юридичної техніки; удосконаленні практичних вмінь та навичок застосування техніко-юридичного інструментарію при роботі з документами для забезпечення досконалості їх форми та змісту.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Юридична техніка» є:

- вивчення студентами основних техніко-юридичних засобів, способів, правил і прийомів правотворчої, правореалізаційної, правозастосовної, інтерпретаційної техніки, техніки опублікування та систематизації нормативно-правових актів;
- закріплення вмінь і навичок використання правил, засобів, способів і прийомів юридичної техніки при роботі з документами у практичній управлінській діяльності.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна «Юридична техніка», програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності	
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 01).	Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм (PH08).
Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК05).	
Спеціальні компетентності	
Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК07).	Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (PH02).
Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системно-	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі право-

го, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування у сфері публічного управління та адміністрування.

застосування у сфері публічного управління та адміністрування.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програму навчальної дисципліни
«Юридична техніка» обговорено і
схвалено на засіданні кафедри правознавства
Протокол засідання кафедри від 28 травня 2020 р., № 10

Програмний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна. Техніка правотворчості

Тема 1. Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна

Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Юридична техніка як синтез теоретичних і прикладних знань. Система методів науки про юридичну техніку. Джерела науки про юридичну техніку. Наукове і практичне значення юридичної техніки.

Співвідношення юридичної техніки як галузі наукових знань з іншими правовими та неправовими науками.

Історія розвитку юридичної техніки: зарубіжний історико-правовий досвід становлення юридичної техніки та історико-правовий аналіз зародження і розвитку юридичної техніки в Україні. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності.

Поняття та ознаки юридичної техніки. Структура юридичної техніки. Співвідношення понять юридична техніка, юридична тактика і юридична технологія.

Види юридичної техніки. Співвідношення нормотворчої, правотворчої, законодавчої та юридичної техніки.

Тенденції розвитку юридичної техніки в Україні.

Поняття, предмет, мета та завдання навчального курсу «Юридична техніка».

Тема 2. Поняття і сутність правотворчості

Поняття та види правотворчості. Законотворчість, пряма правотворчість, підзаконна правотворчість, локальна нормотворчість, діяльність державних органів з прийняття нормативних договорів. Принципи правотворчості.

Загальна характеристика правотворчого процесу.

Правовий моніторинг. Планування правотворчої діяльності. Поняття, зміст та структура концепції нормативно-правового акта. Правила підготовки концепції нормативно-правового акта.

Експертиза проєктів нормативно-правових актів. Види експертизи. Поняття, зміст та необхідність правової експертизи нормативно-правових актів. Техніко-юридичні засоби, які використовуються в експертній діяльності.

Тема 3. Законодавча техніка

Поняття та значення законодавчої техніки. Принципи законодавчої діяльності. Функції законодавчої техніки. Значення законодавчої техніки для юридичної практики.

Структура законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки і законодавчої технології.

Поняття законодавчого процесу та його стадії. Поняття та суб'єкти законодавчої ініціативи. Підготовка законопроекту (законодавчої пропозиції) та внесення його до Верховної Ради України. Способи розробки законопроектів. Супровідні документи до законопроекту. Справа законопроекту. Попередній розгляд законопроектів у комітетах Верховної Ради України. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України з його наступним прийняттям або відхиленням (повністю чи частково). Санкціонування, промульгація й опублікування закону.

Поняття критеріїв якості законодавства.

Тема 4. Правила формування змісту нормативно-правового акта

Вимоги до змісту нормативно-правового акта. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів.

Застосування правил логіки при створенні нормативно-правових актів. Фактори, що впливають на правотворчу логіку. Загальні і специфічні логічні правила. Правило мотивації прийняття нормативного акта. Відповідність нормативного акта загальним принципам системи законодавства.

Способи і прийоми викладу приписів норм права у статтях нормативно-правового акта. Правила конкретизації правових норм. Правила внесення змін до законів.

Єдність юридичної термінології та її значення. Узгодженість різних частин правового документа. Узгодженість різних правових докумен-

тів. Відповідність нормативно-правового акта загальним принципам системи законодавства.

Тема 5. Структурні та формальні (реквізитні) правила

Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта.

Правила побудови структури нормативно-правового акта. Система структурних одиниць нормативно-правових актів: заголовок, зміст, преамбула, структурні одиниці тексту, примітки, прикінцеві положення, додатки. Структурні одиниці тексту нормативно-правових актів: частина, розділ, глава, стаття, параграф, пункт, підпункт, абзац.

Правила оформлення посилань у нормативно-правових актах. Правила внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів.

Вибір зовнішньої форми нормативно-правового акта.

Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів: вид нормативно-правового акта, найменування нормативно-правового акта, дата прийняття нормативно-правового акта, реєстраційний номер, дата підписання.

Тема 6. Юридична мова

Поняття юридичної мови. Формалізація та уніфікація засобів вираження при створенні нормативно-правових актів. Функції юридичної мови.

Особливості мовних прийомів формулювання норм права. Принципи словесної організації нормативних висловлювань.

Дотримання правил лексики, граматики й синтаксису української мови. Система лінгвістичних засобів. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.

Тема 7. Юридична термінологія

Загальні засади українського термінознавства. Поняття та ознаки юридичного терміна. Відмінність термінів від загальноживаних слів, номенклатурних назв, професіоналізмів.

Класифікація юридичних термінів.

Способи утворення юридичних термінів. Правила використання та формулювання юридичних термінів. Синонімія й омонімія юридичних термінів.

Поняття як категорія юридичної техніки. Ознаки та сутність правового поняття. Класифікація понять. Дефініції в праві. Ознаки та сутність юридичних дефініцій. Значення дефініювання понять. Оціночні поняття.

Шляхи удосконалення юридичної термінології.

Тема 8. Юридичні конструкції

Основні теоретико-методологічні підходи до визначення поняття юридичної конструкції. Ознаки юридичної конструкції. Функції юридичних конструкцій. Значення юридичних конструкцій у праві.

Види юридичних конструкцій.

Правила побудови юридичних конструкцій. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.

Тема 9. Юридичні презумпції та фікції

Юридичні презумпції та юридичні фікції як специфічні засоби юридичної техніки. Ознаки юридичної презумпції. Ознаки юридичної фікції. Співвідношення юридичних презумпцій з юридичними фікціями. Значення та причини використання у праві юридичних презумпцій та юридичних фікцій.

Класифікація юридичних презумпцій. Загальноправові, міжгалузеві та галузеві презумпції. Фактичні та законодавчо закріплені презумпції. Оспорювані та незаперечні презумпції. Матеріально-правові та процесуальні презумпції.

Класифікація юридичних фікцій. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту.

Тема 10. Юридичні аксіоми та преюдиції

Поняття та ознаки юридичної аксіоми. Класифікація юридичних аксіом. Значення юридичних аксіом у законодавчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності.

Поняття та ознаки юридичної преюдиції. Преюдиція як засіб спрощення провадження в юридичній справі. Види юридичних преюдицій. Значення юридичних преюдицій. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі.

Тема 11. Юридичні символи

Право як знаково-символічна система. Юридичні символи як складова правової культури суспільства. Значення юридичних символів.

Поняття та ознаки юридичного символу. Зміст і форма юридичних символів. Вимоги до юридичних символів. Функції юридичних символів.

Класифікація юридичних символів.

Тема 12. Юридичні застереження

Поняття та ознаки юридичного застереження. Значення юридичних застережень. Форми нормативного вираження юридичних застережень.

Види юридичних застережень.

Особливості міжнародно-правових застережень. Застереження до міжнародних договорів.

Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання.

Модуль 2

Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і техніка тлумачення норм права

Тема 13. Техніка опублікування нормативно-правових актів

Опублікування нормативних актів: строки, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. Значення опублікування нормативно-правових актів. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами.

Порядок набрання чинності іншими юридичними документами: міжнародними договорами України; рішеннями і висновками Конституційного Суду України; рішеннями Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів; розпорядчими та іншими документами органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій.

Тема 14. Техніка систематизації юридичних документів

Систематизація законодавства як різновид юридичної діяльності. Принципи систематизації. Об'єкти, предмети та суб'єкти систематизації. Загальні етапи проведення систематизації. Види систематизації.

Поняття, ознаки та особливості кодифікації. Техніко-юридичні правила кодифікації. Поняття, ознаки та особливості консолідації. Техніко-юридичні правила консолідації. Поняття, ознаки та особливості інкорпорації. Техніко-юридичні правила інкорпорації.

Систематизація рішень Конституційного Суду України.

Систематизація міжнародних договорів.

Облік нормативно-правових актів.

Комп'ютеризація роботи з систематизації. Правові інформаційно-пошукові системи, системи інформаційно-правового забезпечення та їх значення. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів.

Тема 15. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

Правореалізаційна техніка і правозастосовна техніка: поняття, співвідношення, значення. Поняття реалізації норм права. Форми реалізації норм права. Характеристика правозастосовної діяльності. Основні техніко-юридичні вимоги до правозастосовної діяльності.

Види правореалізаційних актів. Техніка створення правореалізаційних актів. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів. Техніка ведення договірної роботи. Договір як основний вид правореалізаційних документів. Техніко-юридичні особливості договорів. Типова структура договору.

Акт застосування норм права як різновид правореалізаційного акта. Зміст та структура актів правозастосування. Особливості юридико-технічної будови структури документа, мови актів правозастосування. Мова, стиль та термінологія актів правозастосування та вимоги юридико-технічного характеру.

Судова діяльність як різновид правозастосування. Види судових актів. Вимоги до змісту судових актів. Структура судових актів. Мовні правила створення судових актів.

Тема 16. Техніка тлумачення норм права

Поняття і необхідність тлумачення норм права. З'ясування змісту правових норм. Способи тлумачення норм права. Неофіційне тлумачення. Офіційне тлумачення та його види. Основні правила тлумачення норм права.

Поняття інтерпретаційного акта. Види інтерпретаційних актів. Значення інтерпретаційних актів в механізмі правового регулювання. Техніко-юридичні вимоги до структури та змісту актів тлумачення норм права. Прийоми і способи юридичної техніки при підготовці інтерпретаційних актів. Техніка опублікування актів тлумачення норм права.

Поняття інтерпретаційної помилки. Види інтерпретаційних помилок. Прогалини в тлумаченні норм права. Шляхи усунення та недопущення інтерпретаційних помилок.

Тема 17. Правотворчі та правозастосовні помилки

Поняття правотворчих помилок. Види правотворчих помилок. Техніко-юридичні дефекти нормативно-правових актів. Техніко-юридичні правила попередження і ліквідації колізій і прогалин в законодавстві.

Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів.

Поняття правозастосовних помилок. Види правозастосовних помилок. Аналіз текстів документів в аспекті дотримання логічних, структурних, лінгвістичних вимог юридичної техніки. Лінгвістичний аналіз текстів юридичних документів. Редагування управлінських, адміністративно-правових, кримінально-процесуальних, цивільно-правових, цивільних процесуальних документів. Власне юридичні помилки та методи їх усунення. Логічні помилки та методи їх усунення. Лінгвістичні помилки та методи їх усунення. Логіко-лінгвістичні помилки та методи їх усунення. Структурні помилки та методи їх усунення. Фактичні помилки та методи їх усунення. Технічні помилки та методи їх усунення.

Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять

Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Публічне адміністрування»)

№ п / п	Назва змістових модулів, тем дисципліни	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		Поза-аудиторна робота
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	7
Модуль 1. Юридична техніка як галузь наукових знань. Техніка правотворчості					
1.	Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна	6	2	2	2
2.	Поняття і сутність правотворчості	4	2	–	2
3.	Законодавча техніка	6	2	2	2
4.	Правила формування змісту нормативно-правового акта	5	–	2	3
5.	Структурні та формальні (реквізитні) правила	6	2	2	2
6.	Юридична мова	5	–	2	3
7.	Юридична термінологія	6	2	2	2
8.	Юридичні конструкції	5	2	–	3
9.	Юридичні презумпції та фікції	5	–	2	3
10.	Юридичні аксіоми та преюдиції	4	–	2	2
11.	Юридичні символи	4	–	2	2
12.	Юридичні застереження	4	–	2	2
	Всього	60	12	20	28
Модуль 2. Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і тех-					

ніка тлумачення норм права					
13.	Техніка опублікування нормативно-правових актів	5	–	2	3
14.	Техніка систематизації юридичних документів	6	2	2	2
15.	Правореалізаційна і правозастосовна техніка	7	2	2	3
16.	Техніка тлумачення норм права	7	2	2	3
17.	Правотворчі та правозастосовні помилки	5	–	2	3
	Всього	30	6	10	14
	Разом:	90	18	30	42

Таблиця 3.2. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Публічне адміністрування»)

№ п / п	Назва змістових модулів, тем дисципліни	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		Поза-аудиторна робота
			лекції	практичні заняття	самостійна робота

1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Юридична техніка як галузь наукових знань. Техніка правотворчості					
1.	Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна	6	2	–	4
2.	Поняття і сутність правотворчості	5	–	–	5
3.	Законодавча техніка	6	2	–	4
4.	Правила формування змісту нормативно-правового акта	6	–	2	4
5.	Структурні та формальні (реквізитні) правила	5	–	–	5
6.	Юридична мова	5	–	–	5
7.	Юридична термінологія	5	–	2	3
8.	Юридичні конструкції	5	–	–	5
9.	Юридичні презумпції та фікції	5	–	–	5
10.	Юридичні аксіоми та преюдиції	4	–	–	4
11.	Юридичні символи	4	–	–	4
12.	Юридичні застереження	4	–	–	4
	Всього	60	4	4	52
Модуль 2. Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і техніка					

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
тлумачення норм права					
13.	Техніка опублікування нормативно-правових актів	5	–	–	5
14.	Техніка систематизації юридичних документів	7	–	–	7
15.	Правореалізаційна і правозастосовна техніка	7	–	2	5
16.	Техніка тлумачення норм права	5	–	–	5
17.	Правотворчі та правозастосовні помилки	6	–	–	6
	Всього	30	–	2	28
	<i>Разом:</i>	<i>90</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>80</i>

Розділ 4 – Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Юридична техніка» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Юридична техніка як галузь наукових знань. Техніка правотворчості					
Модуль 1					
Тема 1. Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна					

<p>Лекція 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Місце теорії юридичної техніки в загальній теорії права. 2. Структура юридичної техніки. 3. Види юридичної техніки. 4. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності. 	<p>2</p>	<p>Практичне заняття 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Місце теорії юридичної техніки в загальній теорії права. 2. Структура юридичної техніки. 3. Види юридичної техніки. 4. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності. 	<p>2</p>	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку юридичної техніки: зарубіжний історико-правовий досвід становлення юридичної техніки та історико-правовий аналіз зародження і розвитку юридичної техніки в Україні. 2. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності. 	<p>2</p>
<p>Тема 2. Поняття і сутність правотворчості</p>					

<p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види та принципи правотворчості. Загальна характеристика правотворчого процесу. 2. Поняття, ознаки, зміст та структура концепції нормативно-правового акта. 3. Поняття, зміст та види правової експертизи проєктів нормативно-правових актів. 4. Основні правила підготовки нормативно-правового акта. 	2		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила оформлення посилаць у нормативно-правових актах. Правила внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів. 2. Опублікування нормативних актів: значення, терміни, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. 	2
Тема 3. Законодавча техніка					

<p>Лекція 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення законодавчої техніки. Принципи законодавчої діяльності. 2. Поняття законодавчого процесу та його стадії. 3. Підзаконна правотворчість. 4. Локальна нормотворчість. 	2	<p>Практичне заняття 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення законодавчої техніки. 2. Поняття законодавчого процесу та його стадії. 3. Підзаконна правотворчість. 4. Вимоги до законодавства (критерії якості законодавства). 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи розробки законопроектів. Супровідні документи до законопроекту. Справа законопроекту. 2. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України з його наступним прийняттям або відхиленням (повністю чи частково). 	2
Тема 4. Правила формування змісту нормативно-правового акта					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів. 2. Застосування правил логіки при створенні нормативно-правових актів. 3. Порядок викладення матеріалу в нормативно-правових актах. 4. Відповідність нормативно-правового акта загальним принципам системи законодавства. 	–	<p>Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до змісту нормативно-правових актів (змістовні правила). 2. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів. 3. Логіка нормативно-правового акта. 4. Логіка формування законопроекту та його правових форм. 5. Вимоги до внутрішньої форми нормативно-правових актів. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні і специфічні логічні правила. 2. Правило мотивації прийняття нормативного акта. 3. Єдність юридичної термінології та її значення. 	3
Тема 5 Структурні та формальні (реквізитні) правила					

<p>Лекція 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта. 2. Правила побудови структури нормативно-правового акта. 3. Система структурних одиниць нормативно-правових актів. 4. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів. 	2	<p>Практичне заняття 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта. 2. Правила побудови структури нормативно-правового акта. 3. Система структурних одиниць нормативно-правових актів. 4. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта. 2. Структурні одиниці тексту нормативно-правових актів: частина, розділ, глава, стаття, параграф, пункт, підпункт, абзац. 3. Вибір зовнішньої форми нормативно-правового акта. 	2
Тема 6. Юридична мова					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної мови. 2. Формалізація та уніфікація засобів вираження при створенні нормативно-правових актів. 3. Система лінгвістичних засобів. 4. Вимоги до стилю нормативно-правових актів. 	–	<p>Практичне заняття 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної мови. 2. Формалізація та уніфікація засобів вираження при створенні нормативно-правових актів. 3. Система лінгвістичних засобів. 4. Вимоги до стилю нормативно-правових актів. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання багатозначних слів та іноземної юридичної термінології. 2. Застарілі слова (архаїзми) в юридичних текстах і мові. 3. Професіоналізми у праві. 	3
Тема 7. Юридична термінологія					

Лекція 5 1. Поняття юридичного терміна та термінології. 2. Основні вимоги до використання юридичних термінів. 3. Види юридичних термінів. 4. Дефініції в праві, їх ознаки та сутність. Значення дефініювання понять.	2	Практичне заняття 6 1. Поняття юридичного терміна та термінології. 2. Основні вимоги до використання юридичних термінів. 3. Види юридичних термінів. 4. Дефініції в праві, їх ознаки та сутність. Значення дефініювання понять.	2	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Поняття як категорія юридичної техніки. 2. Ознаки та сутність правового поняття. 3. Класифікація понять.	2
Тема 8. Юридичні конструкції					
Лекція 6 1. Поняття та значення юридичної конструкції. 2. Види юридичних конструкцій. 3. Функції юридичних конструкцій. 4. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.	2		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Функції юридичних конструкцій. 2. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.	3
Тема 9. Юридичні презумпції та фікції					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до поняття юридичної презумпції. 2. Поняття та ознаки юридичної презумпції. 3. Класифікація юридичних презумпцій. 4. Поняття, ознаки та значення юридичних фікцій. 	–	<p>Практичне заняття 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичної презумпції. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями 2. Класифікація та види юридичних презумпцій. 3. Поняття та ознаки юридичних фікцій. 4. Класифікація та види юридичних фікцій. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями. 2. Загальноправові міжгалузеві та галузеві презумпції. 3. Фактичні та законодавчо закріплені презумпції. 4. Оспорювані та незаперечні презумпції. 	3
Тема 10. Юридичні аксіоми та преюдиції»					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичних аксіом. 2. Класифікація юридичних аксіом. 3. Поняття та ознаки юридичних преюдицій. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі. 4. Класифікація юридичних преюдицій. 	–	<p>Практичне заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичних аксіом. 2. Класифікація та види юридичних аксіом. 3. Поняття та ознаки юридичних преюдицій. 4. Класифікація та види юридичних преюдицій. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту. 2. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі. 	2
Тема 11. Юридичні символи					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичного символу. 2. Зміст і форма юридичних символів. 3. Вимоги до юридичних символів. 4. Класифікація юридичних символів. 	–	<p>Практичне заняття 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Юридичні символи як складова правової культури суспільства. Значення юридичних символів. 2. Поняття та ознаки юридичного символу. 3. Вимоги до юридичних символів 4. Класифікація юридичних символів. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і форма юридичних символів. 2. Вимоги до юридичних символів. 	2
Тема 12. Юридичні застереження					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичного застереження. 2. Види юридичних застережень. 3. Особливості міжнародно-правових застережень. 	–	<p>Практичне заняття 10 «Юридичні застереження»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичного застереження. 2. Види юридичних застережень. 3. Застереження до міжнародних договорів. 4. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання. 	2
<p>Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і техніка тлумачення норм права Модуль 2</p>					
Тема 13. Техніка опублікування нормативно-правових актів					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Опублікування нормативних актів: значення, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. 2. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами. 3. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами. 	<p style="text-align: center;">–</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опублікування нормативних актів: значення, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. 2. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами. 3. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами. 	<p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами: міжнародними договорами України; рішеннями і висновками Конституційного Суду України; постановами Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів; розпорядчими та іншими документами органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій. 2. Значення опублікування нормативно-правових актів. 	<p style="text-align: center;">3</p>
<p>Тема 14. Техніка систематизації нормативно-правових актів</p>					

<p>Лекція 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Систематизація нормативно-правових актів як вид юридичної роботи. 2. Поняття та особливості кодифікації. 3. Поняття консолідації та її ознаки. 4. Поняття інкорпорації і правила її проведення. 	2	<p>Практичне заняття 12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Систематизація нормативно-правових актів як вид юридичної роботи. 2. Поняття та особливості кодифікації. 3. Поняття консолідації та її ознаки. 4. Поняття інкорпорації і правила її проведення. 5. Комп'ютеризація роботи з систематизації. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості систематизації рішень Конституційного Суду України. 2. Особливості систематизації міжнародних договорів. 3. Облік нормативно-правових актів. 	2
Тема 15. Правореалізаційна і правозастосовна техніка					

<p>Лекція 8</p> <p>1. Правореалізаційна техніка і правозастосовна техніка: поняття, співвідношення, значення.</p> <p>2. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів. Техніка ведення договірної роботи.</p> <p>3. Акт застосування норм права як різновид правореалізаційного акта. Зміст та структура актів правозастосування.</p> <p>4. Судова діяльність як різновид правозастосування. Види судових актів та вимоги до їх змісту.</p>	2	<p>Практичне заняття 13</p> <p>1. Поняття та співвідношення правореалізаційної та правозастосовної техніки.</p> <p>2. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів.</p> <p>3. Договір як основний вид правореалізаційних документів. Техніка ведення договірної роботи.</p> <p>4. Види судових актів та вимоги до їх змісту.</p>	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <p>1. Договір як основний вид правореалізаційних документів.</p> <p>2. Техніко-юридичні особливості договорів.</p> <p>3. Мова, стиль та термінологія актів правозастосування та вимоги юридико-технічного характеру.</p>	3
Тема 16. Техніка тлумачення норм права					

Лекція 9 1. Поняття і загальна характеристика тлумачення права. 2. Види тлумачення норм права. 3. Способи тлумачення норм права. 4. Інтерпретаційні акти.	2	Практичне заняття 14 1. Поняття і загальна характеристика тлумачення права. 2. Види тлумачення норм права. 3. Способи тлумачення норм права. 4. Інтерпретаційні акти.	2	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Прийоми і способи юридичної техніки при підготовці інтерпретаційних актів. 2. Техніка опублікування актів тлумачення норм права. 3. Шляхи усунення та недопущення інтерпретаційних помилок.	3
Тема 17. Правотворчі та правозастосовні помилки					
1. Загальна характеристика юридичних помилок. 2. Помилки у правотворчості. 3. Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів. 4. Поняття та види правозастосовних помилок.	–	Практичне заняття 15 1. Загальна характеристика юридичних помилок. 2. Помилки у правотворчості. 3. Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів. 4. Поняття та види правозастосовних помилок.	2	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Основні дефекти правореалізаційних актів. 2. Редагування управлінських, адміністративно-правових, кримінально-процесуальних, цивільно-правових, процесуальних документів.	3
Разом	18		30		42

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Юридична техніка» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Юридична техніка як галузь наукових знань. Техніка правотворчості Модуль 1					
Тема 1. Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна					
Лекція 1 1. Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Місце теорії юридичної техніки в загальній теорії права. 2. Структура юридичної техніки. 3. Види юридичної техніки. 4. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності.	2		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Історія розвитку юридичної техніки: зарубіжний історико-правовий досвід становлення юридичної техніки та історико-правовий аналіз зародження і розвитку юридичної техніки в Україні. 2. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності.	2
Тема 2. Поняття і сутність правотворчості					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види та принципи правотворчості. Загальна характеристика правотворчого процесу. 2. Поняття, ознаки, зміст та структура концепції нормативно-правового акта. 3. Поняття, зміст та види правової експертизи проєктів нормативно-правових актів. 4. Основні правила підготовки нормативно-правового акта. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила оформлення посилаць у нормативно-правових актах. Правила внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів. 2. Опублікування нормативних актів: значення, терміни, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. 	2
Тема 3. Законодавча техніка					
<p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення законодавчої техніки. Принципи законодавчої діяльності. 2. Поняття законодавчого процесу та його стадії. 3. Підзаконна правотворчість. 4. Локальна нормотворчість. 	2		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи розробки законопроектів. Супровідні документи до законопроекту. Справа законопроекту. 2. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України з його наступним прийняттям або відхиленням (повністю чи частково). 	2
Тема 4. Правила формування змісту нормативно-правового акта					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів. 2. Застосування правил логіки при створенні нормативно-правових актів. 3. Порядок викладення матеріалу в нормативно-правових актах. 4. Відповідність нормативно-правового акта загальним принципам системи законодавства. 	–	<p>Практичне заняття 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до змісту нормативно-правових актів (змістовні правила). 2. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів. 3. Логіка нормативно-правового акта. 4. Логіка формування законопроекту та його правових форм. 5. Вимоги до внутрішньої форми нормативно-правових актів. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні і специфічні логічні правила. 2. Правило мотивації прийняття нормативного акта. 3. Єдність юридичної термінології та її значення. 	3
Тема 5 Структурні та формальні (реквізитні) правила					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта. 2. Правила побудови структури нормативно-правового акта. 3. Система структурних одиниць нормативно-правових актів. 4. Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта. 2. Структурні одиниці тексту нормативно-правових актів: частина, розділ, глава, стаття, параграф, пункт, підпункт, абзац. 3. Вибір зовнішньої форми нормативно-правового акта. 	2
--	---	--	---	---	----------

Тема 6. Юридична мова

<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття юридичної мови. 2. Формалізація та уніфікація засобів вираження при створенні нормативно-правових актів. 3. Система лінгвістичних засобів. 4. Вимоги до стилю нормативно-правових актів. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання багатозначних слів та іноземної юридичної термінології. 2. Застарілі слова (архаїзми) в юридичних текстах і мові. 3. Професіоналізми у праві. 	3
--	---	--	---	--	----------

Тема 7. Юридична термінологія

<p>1. Поняття юридичного терміна та термінології.</p> <p>2. Основні вимоги до використання юридичних термінів.</p> <p>3. Види юридичних термінів.</p> <p>4. Дефініції в праві, їх ознаки та сутність. Значення дефініювання понять.</p>	<p>–</p>	<p>Практичне заняття 2</p> <p>1. Поняття юридичного терміна та термінології.</p> <p>2. Основні вимоги до використання юридичних термінів.</p> <p>3. Види юридичних термінів.</p> <p>4. Дефініції в праві, їх ознаки та сутність. Значення дефініювання понять.</p>	<p>2</p>	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <p>1. Поняття як категорія юридичної техніки.</p> <p>2. Ознаки та сутність правового поняття.</p> <p>3. Класифікація понять.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 8. Юридичні конструкції</p>					
<p>1. Поняття та значення юридичної конструкції.</p> <p>2. Види юридичних конструкцій.</p> <p>3. Функції юридичних конструкцій.</p> <p>4. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.</p>	<p>–</p>		<p>–</p>	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <p>1. Функції юридичних конструкцій.</p> <p>2. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.</p>	<p>3</p>
<p>Тема 9. Юридичні презумпції та фікції</p>					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до поняття юридичної презумпції. 2. Поняття та ознаки юридичної презумпції. 3. Класифікація юридичних презумпцій. 4. Поняття, ознаки та значення юридичних фікцій. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями. 2. Загальноправові міжгалузеві та галузеві презумпції. 3. Фактичні та законодавчо закріплені презумпції. 4. Оспорювані та незаперечні презумпції. 	3
Тема 10. Юридичні аксіоми та преюдиції»					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки юридичних аксіом. 2. Класифікація юридичних аксіом. 3. Поняття та ознаки юридичних преюдицій. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі. 4. Класифікація юридичних преюдицій. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту. 2. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі. 	2
Тема 11. Юридичні символи					

1. Поняття та ознаки юридичного символу. 2. Зміст і форма юридичних символів. 3. Вимоги до юридичних символів. 4. Класифікація юридичних символів.	–		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Зміст і форма юридичних символів. 2. Вимоги до юридичних символів.	2
Тема 12. Юридичні застереження					
1. Поняття та ознаки юридичного застереження. 2. Види юридичних застережень. 3. Особливості міжнародно-правових застережень.	–		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання.	2
Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і техніка тлумачення норм права Модуль 2					
Тема 13. Техніка опублікування нормативно-правових актів					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Опублікування нормативних актів: значення, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. 2. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами. 3. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок набрання чинності іншими юридичними документами: міжнародними договорами України; рішеннями і висновками Конституційного Суду України; постановами Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів; розпорядчими та іншими документами органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій. 2. Значення опублікування нормативно-правових актів. 	3
Тема 14. Техніка систематизації нормативно-правових актів					

<ol style="list-style-type: none"> 1. Систематизація нормативно-правових актів як вид юридичної роботи. 2. Поняття та особливості кодифікації. 3. Поняття консолідації та її ознаки. 4. Поняття інкорпорації і правила її проведення. 	–		–	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості систематизації рішень Конституційного Суду України. 2. Особливості систематизації міжнародних договорів. 3. Облік нормативно-правових актів. 	2
Тема 15. Правореалізаційна і правозастосовна техніка					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Правореалізаційна техніка і правозастосовна техніка: поняття, співвідношення, значення. 2. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів. Техніка ведення договірної роботи. 3. Акт застосування норм права як різновид правореалізаційного акта. Зміст та структура актів правозастосування. 4. Судова діяльність як різновид правозастосування. Види судових актів та вимоги до їх змісту. 	–	<p>Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та співвідношення правореалізаційної та правозастосовної техніки. 2. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів. 3. Договір як основний вид правореалізаційних документів. Техніка ведення договірної роботи. 4. Види судових актів та вимоги до їх змісту. 	2	<p>Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Договір як основний вид правореалізаційних документів. 2. Техніко-юридичні особливості договорів. 3. Мова, стиль та термінологія актів правозастосування та вимоги юридико-технічного характеру. 	3

Тема 16. Техніка тлумачення норм права					
1. Поняття і загальна характеристика тлумачення права.	–		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Прийоми і способи юридичної техніки при підготовці інтерпретаційних актів. 2. Техніка опублікування актів тлумачення норм права. 3. Шляхи усунення та недопущення інтерпретаційних помилок.	3
2. Види тлумачення норм права.					
3. Способи тлумачення норм права.					
4. Інтерпретаційні акти.					
Тема 17. Правотворчі та правозастосовні помилки					
1. Загальна характеристика юридичних помилок.	–		–	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Основні дефекти правореалізаційних актів. 2. Редагування управлінських, адміністративно-правових, кримінально-процесуальних, цивільно-правових, цивільних процесуальних документів.	3
2. Помилки у правотворчості.					
3. Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів.					
4. Поняття та види правозастосовних помилок.					
Разом	4		6		42

Розділ 5. Оцінювання результатів навчання

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-12): обговорення теоретичного питання на практичному занятті (36 балів); тестування (6 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (12 балів); поточна модульна робота (11 балів)	65
Модуль 2 (теми 13-17): обговорення теоретичного питання на практичному занятті (15 балів); тестування (5 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	35
Поточне оцінювання	100
ПМК (залік)	
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23. 07. 96). – Ст. 141.
2. Про Регламент Верховної Ради України [Електронний ресурс] : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
3. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки [Текст] : курс лекцій / [Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко] ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ф-т. – Київ : Людмила, 2019. – 73 с.
4. Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні [Текст] : навч. посіб. / О. А. Ганич, О. Л. Леонов ; Держ. ВНЗ «Донец. нац. техн. ун-т». – 2-ге вид., перероб. та допов. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. – 414 с.
5. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології [Текст] : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. – Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. – 191 с.
6. Юридична техніка : навч. посіб. / Шутак Ілля Дмитрович, Онишук Ігор Ігорович; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. академ. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2013. – 495 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації

7. Гетьман Є. А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади в Україні: правовий зміст і проблемні питання [Текст] : монографія / Є. А. Гетьман. – Харків : Оберіг, 2014. – 307 с.
8. Делія Ю. В. Нормотворчість публічної адміністрації [Текст] : проблеми теорії та практики реалізації : [монографія] / Ю. В. Делія ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Донецьк : Кальміус, 2012. – 603 с.
9. Курс лекцій з питань законотворчості : навчальний посібник / за ред. : О. Л. Копиленка, О. В. Богачової ; [Копиленко О. Л., Богачова О. В., Зайчук О. В. та ін.] ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – Київ : МП Леся, 2011. – 455 с.
10. Методичні рекомендації з розробки та прийняття законодавчих актів (законодавча техніка) [Текст] / [Ю. С. Шемшученко та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. І. Ющика] ; Нац. акад. наук Укра-

- їни, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – 92 с.
11. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні [Текст] : монографія / М. О. Петришина ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2011. – 232 с.
 12. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) / Видання п'яте, виправлене та доповнене Теплою М.О., Гурківська А.І., Крижанівський В.П. – К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2018 – 62 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://radaprogram.org/sites/default/files/publications/rules_web.pdf
 13. Правове письмо: навч. посіб. / В. А. Ватрас, Д. А. Монастирський, В. Г. Рогожа та ін. / за ред. Р. О. Стефанчука. – Київ : Алерта, 2011. – 148 с.
 14. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи / С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко [та ін.]. – Київ : Професіонал, 2012. – 512 с.
 15. Словник-довідник з питань нормотворчої діяльності [Текст] / уклад. О. А. Сінчук [та ін.] ; Центр правової реформи і законопроектних робіт. – К. : [б. в.], 2005. – 120 с.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Юридична техніка : завдання для аудиторного тестування студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» заочної форми навчання / Г. В. Терела [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>
2. Юридична техніка: Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://el.puet.edu.ua/course/view.php?id=29>